

группы на 8,7%, а из 2-й – на 10,9%, что позволило за период опыта получить дополнительной продукции в расчете на 1 голову 1,26 и 1,55 кг соответственно.

ЛИТЕРАТУРА

1. Справочник по гигиене сельскохозяйственных животных / Сост. А.П. Онегов. – 2-е изд. – М.: Россельхозиздат, 1984. – 303 с.
2. Основы зоотехнии / В.И. Шляхтунов [и др.]. под ред. В.И. Шляхтунова – Мн.: Техноперспектива, 2006. – 323 с.
3. Основы животноводства. / Под ред. С.И. Плященко. – Мн.: Дизайн ПРО, 1997, – 512 с.

УДК 574.24:638.14

АКТУАЛЬНАСЦЬ УЛІКУ ЭКАЛАГІЧНЫХ ФАКТАРАЎ ДЛЯ ІСНУЮЧАЙ ТЭХНАЛОГІІ ПЧАЛЯРСТВА

Лучко В.С.

УА"Гродзенскі дзяржаўны універсітэт імя Я. Купалы"
г. Гродна, Рэспубліка Беларусь

Тэхналогія пчалярства ў Рэспубліцы Беларусь дэ-факта грунтуецца на распрацоўках 60-70-х гадоў ХХ стагоддзя з выкарыстаннем 16-рамачнага драўлянага двухсценнага вулля айчынай вытворчасці [1]. Апошні час рэкламуюцца пластыкавыя вуллі як больш тэхналагічныя. Аптымiзацыя ўтрымання пчол з улiкам глабальнага пацяплення клімату несумненна актуальна, але, на наш погляд, ўдасканальванне тэхналогіі ў 16-рамачных вуллях эканамічна і экалагічна больш апраўдана, чым пераход на пластыкавыя вуллі. Сярод шэрагу праблем буйных і дробных пчальнікоў можна вызначыць наступныя: асенні злёт пчол, павелічэнне спажывання кармоў у зімоўцы і ўзрастанне раення ў маі-чэрвені. Выяўленне прычын вышэйазначаных праблем на практыцы ў апошнія 10 гадоў паказала выдатныя магчымасці тэхналагічных прыёмаў, якія дакладна ўлічваюць ўздзеянне знешніх экалагічных фактараў [2]. Так, цёплы пачатак восені правакуе працяглую гадоўлю расплоду і залішнюю біямасу зімуючай сям'і, што можа прывесці да заўчаснага з'яўлення расплоду, голаду, протазаозаў і інш. Цёплая, вільготная і ветраная зіма пагаршае аптымальны цеплавы рэжым зімавальнага клуба пчолаў на волі, павялічвае ўдзельны расход кармоў. Ранняя і доўгая вясна з папярэдняй зімовай гадоўляй расплоду стымулюе хуткае нарастанне кляшчовай інвазіі паралельна біямасе імага, прыводзіць да ранняга і масавага раення (асабліва на фоне дажджлівых перыядаў мая і чэрвеня) і нарастання вірусных інфекцый. Апошнія з'яўляюцца асноўнай

причиною проблем з плодністю маток і зльотом пчол. Прапанується комплексна адаптація прийому пчальярства і конструкції вулля да знешніх екалагічных фактараў:

- а) Забеспячэнне аптымальных суадносін паміж колькасцю корму, біямасай пчол (імага і расплоду) і аб'ёмам гнязда (колькасць сотаў);
- б) Умовы для максімальнай сухасці вулля і вентыляцыі каля дна;
- в) Мінімальнае ўцяпленне гнязда восенню і максімальнае – вясной;
- г) Змяншэнне ўздзеяння стрэс-фактараў у асенне-зімовы перыяд.

ЛІТАРАТУРА

1. Рыбальченко А.П. Пчелы и пчеловодство. Мн.:Польмя, 1997, 237 с.
2. Лучко В.С., Таранда М.І. Экалагічная кампанента сіндрому разбурэння сям'і меданоснай пчалы. – Матэрыялы XI Міжнароднай навучна-практычнай канферэнцыі «Современные технологии сельскохозяйственного производства». – Гродно: Изд.-полигр. отдел УО «ГрГАУ», 2008 – т.3, с.174-175.

ВЛИЯНИЕ ЭКСТРАКТОВ РАСТЕНИЙ НА ПРОДУКТИВНОСТЬ ЦЫПЛЯТ-БРОЙЛЕРОВ

Маевска Т., Козловски К., Микульски Д.

Варминьско-Мазурский университет
г. Ольштын, Польша

Целью исследований являлось определение эффективности действия экстрактов из чеснока, орегано, паприки, корицы и алоэ на показатели продуктивности цыплят-бройлеров.

Суточные цыплята-бройлеры кросса Ross 308 в количестве 204 петушков выращивались до 5 недель. Птица разделена на 4 группы, в каждой 3 повторения – по 17 голов в каждом.

Таблица – Результаты выращивания цыплят-бройлеров Ross 308

Показатели	Группы			
	I	II	III	IV
Масса тела - 14 суток, кг	0,440	0,457	0,460	0,459
%	100,0	103,86	104,54	104,32
Масса тела - 35 суток, кг	2,032	2,061	2,121	2,63
%	100,0	101,43	104,38	101, 52
Конверсия корма, кг/кг	1,639 ^b	1,619	1,574 ^a	1,605
%	100,0	98,78	96,03	97,92

a, b = P < 0,01

Птица во всех группах питалась одинаковыми стандартными комбикормами в 2-фазовом режиме. Диверсифицировано только вид и количество добавок в воду: петушки 1 контрольной группы получали